

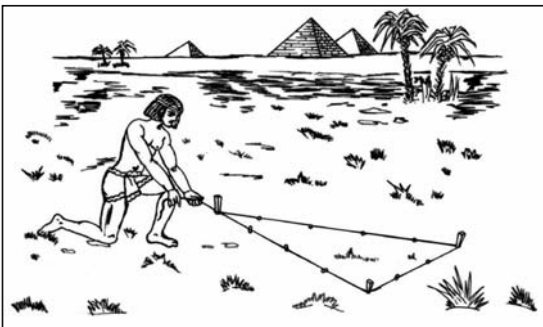
Una aproximació etimològica 4: elements de geometria plana

Jaume Solsona Villaplana

En aquest número de la revista *Nou Biaix* donaré l'etimologia d'alguns termes que fem servir en geometria plana. Intentaré que les imatges adjuntes se centrin més en l'etimologia dels termes, que en el concepte matemàtic pròpiament dit.

Abans de continuar vull agrair a la professora Marta Berini López i als responsables de l'equip de redacció de la revista que hagin confiat en mi per tal de continuar amb aquesta secció. També vull agrair a la professora de grec Begoña Usobiaga Artaloitia i al professor de llatí Antonio Dachs Lecina pel seu assessorament lingüístic.

Geometria: Prové del substantiu grec γεωμετρία, i està compost dels substantius γῆ, 'terra', i μέτρον, 'mesura'. Literalment significa 'mesura de la terra'. El terme equivalent llatí és *agrimensura*. L'origen d'aquest terme ve dels egipcis, els quals, després de la inundació anual de les seves terres a causa de les crescudes del riu Nil, es veien obligats a donar a cada agricultor una porció de terra equivalent a la que tenia abans perquè els límits dels terrenys desapareixien.

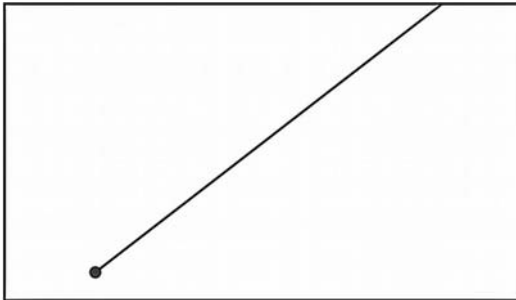
Punt: Del llatí *punctum*, 'punxada, picadura'. *Punctus* és el participi del verb *pungere* ('punxar, picar').

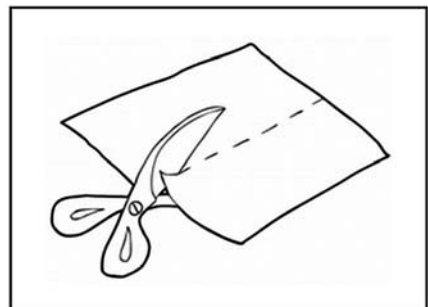
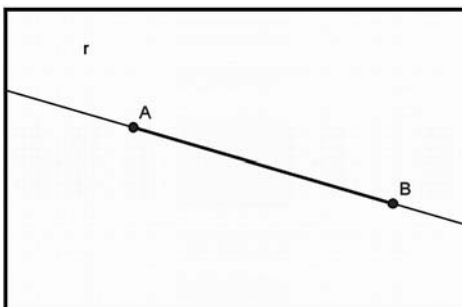
Recta: De l'adjectiu llatí *rectus*, derivat de *regere*, 'dirigir'.

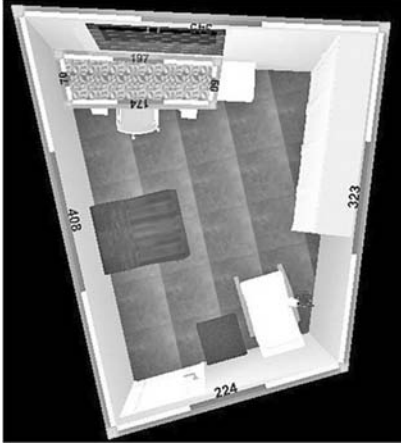
Semirecta: Del llatí, *semi*, 'mig, meitat' i *rectus*, 'recte', derivat de *regere*, 'dirigir'.

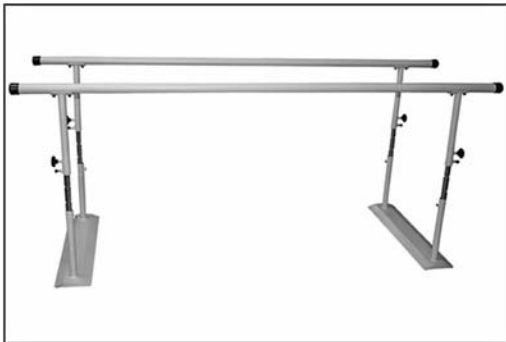
Segment: Del llatí *segmentum*, derivat de *secare*, 'tallar'.

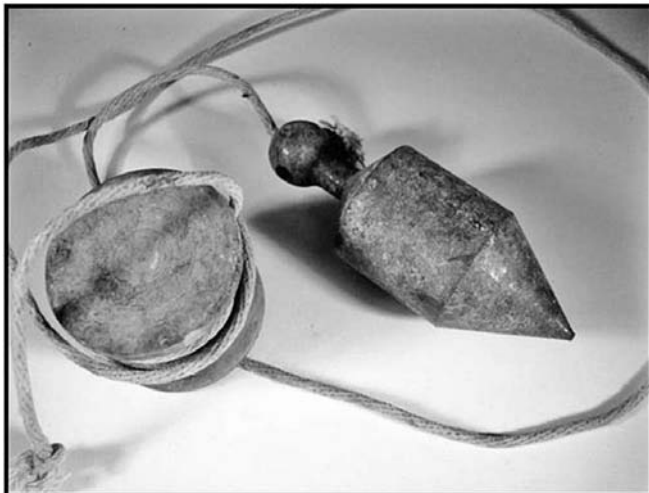
Angle: Del llatí *angulus*, ‘angle, racó’, i aquest, de l’adjectiu grec ἀγκύλος (*ángulos*), ‘encorbat, tort’.

Paral·lel: De la preposició grega παρά, ‘al costat’, i del pronom recíproc ἀλλήλος, ‘els uns als altres, l’un a l’altre’.

Perpendicular: De l’adjectiu llatí *perpendicularis*, ‘perpendicular’, del substantiu llatí *perpendicularum*, ‘plomada’, del verb llatí *perpendo*, *perpendere*, ‘pesar curosament’, i del verb llatí *pendo*, ‘pesar’.

Pla: Del llatí *planum*, 'pla, planura'. La paraula llatina, *planus*, ve de l'arrel indoeuropea *pelə-, plā-* que significa 'pla o extensió'; un derivat de *pelə-, plā-* és la paraula grega *πλανήτης*, 'planeta', que significa 'errant'.

